

Polletne bilance podjetij v Ljubljani...

Med trgovskimi podjetji v Ljubljani, ki so prva izročila polletne bilance pristojnemu občinskemu odboru in banki, so tudi veleblagovnica »Nama«, »Prehrana« in »Sadje-zelenjava«. Veleblagovnica »Nama« opravlja prodajo na drobno, a drugi dve podjetji se ukvarjata s prodajo živil oziroma sadja in vrtnin na debelo. Vsa tri podjetja delijo skupni dohodek z ugotavljanjem dohodka.

V primerjavi s prvim polletjem l. 1956 je »Nama« povečala skupni promet v ustreznem razdobju letos za 48,2 odstotka, kar je dosegla z večjo izbiro blaga iz domače proizvodnje in uvoza in z dobro organizirano kreditno službo, a prav tako tudi zaradi povišanja dohodkov pri potrošnikih. Kolektivno je uspelo, da je s solidno postrežbo pritegnil veliko število kupcev.

Po polletni bilanci je podjetju po kritju materialnih stroškov, amortizacije, stalnih prispevkov družbeni skupnosti, prometnega davka, anuitet in prispevka za rezervni sklad ostalo približno 26 milijonov din dohodka. Za razdelitev delavcem in uslužbencem je šlo 18,7 milijona din, za sklade podjetja 6,1 milijona din in za davek na dohodek trgovinskih podjetij zvezi 1 milijon.

Podjetjem ostajajo znatno večja sredstva

Uporaba nove uredbe je najobčutnejše vplivala na sklade podjetja. Lani je podjetje po računskem zaključku za celo leto odvedlo v sklad za samostojno razpolaganje le 1.250.000 din, a to je bil znesek, ki ga »Nama« plača za trimesečno najemnino za svoje prostore. Ta ni omogočal kakršne koli večje modernizacije. V l. 1957 kaže že polletna bilanca, da bo podjetje v tem pogledu v precej ugodnem položaju. S krepitvijo sklada za samostojno razpolaganje bo moglo podjetje rešiti nekaj svojih problemov.

Nekoliko so se povišale tudi plače osebja. Delavski svet je sklenil, da bo za plače izločil 3 odstotke realiziranega bruto prometa. Lani je ta odstotek znašal 2,85 odstotka. Število v »Nami« zaposlenih delavcev in uslužbencev se v primerjavi z lanskim letom ni spremenilo.

»Nama« ina danes zelo dobro organizirano in ekspeditivno službo za dajanje potrošniških kreditov. Število kupcev, ki so se poslužili kredita, se je v primerjavi z l. 1956 povečalo v prvem tromesečju za 97 odstotkov, a v drugem za 75 odstotkov. Porast prometa v l. 1957 je znašal pri železnini in raznih aparatih 149 odstotkov, pri kozmetiki 84 odstotkov, pri manufakturi 43 odstotkov in konfekciji 25 odstotkov.

Med problemi, ki jih mora kolektiv rešiti v bližnji prihodnosti, spada tudi boljša in modernejša razsvetljava prodajnih prostorov, smotrnejši raspored prodajalnih pultov, ki mora omogočiti ustvarjanje zalog, reševanje vprašanja skladišča, a tudi zgraditev novega poslopja z drugimi investitorji. Načrte za to novo poslopje že pripravljajo. Poslopje bo podaljšek sedanjega tako, da bo skupaj z

njim tvorilo celoto. S tem bo Ljubljana dobila v središču mesta veliko in moderno urejeno veleblagovnico, ki bo ustrezala tako po zmogljivosti kakor tudi po izbiri.

Veletrgovinsko podjetje »Prehrana« je imelo v prvem polletju 1.675 milijon din prometa. Pri tem je realiziralo nekaj manj kakor 24 milijonov dohodka. Za osebne dohodke je šlo 21 milijonov, za kritje negativnih razlik 2,5 milijona, drugo pa za davek zvezi.

Direktor podjetja »Prehrana« pravi o tem:

»Bistvena razlika v primerjavi s prejšnjim stanjem je ta, da smo prej imeli odrejen plačni sklad, sedaj pa lahko ta sklad povečamo in razširimo. Toda plačni sklad je treba tudi ustvariti. V naši stroki so marže zelo nizke, konkurenca je močna tako, da imamo težave tudi po novi uredbi. V naši polletni bilanci je bilo odvedeno približno 3 milijone din za premije, nagrade in plače iznad plač po tarifnem pravilniku, toda delavci in uslužbenci so dobili samo nekaj več kakor 50 odstotkov enomesečne plače nad rednimi plačami. Drugo smo izplačali za nadurno delo. Z enakim številom osebja kakor v lanskem letu smo uspeli sedaj povečati promet od 1,5 milijona na 2,5 milijona din na vsakega delavca in uslužbenca.

Tudi podjetje »Sadje-zelenjava« je imelo v prvem polletju za 25 odstotkov večji promet. Pri prometu 238 milijonov din je ustvarilo nekaj nad 10 milijonov din dohodka. Od tega je šlo za izplačilo oseb-

nih prejemkov delavcev in uslužbencev po tarifnem pravilniku 9.866.000 din. Sklad za samostojno razpolaganje je dobil 207.000 din, ostanek pa je pripadel davkom in družbeno investicijskim skladom.

...

Občina Ljubljana — Center je po številu gospodarskih organizacij na prvem mestu med občinami ne samo v Ljubljani, temveč tudi v Sloveniji. Njena Uprava za dohodke bo prevzela te dni približno 400 polletnih bilanc, ki so jih izdelala podjetja po predpisih nove uredbe o razdelitvi skupnega dohodka. Do 10. avgusta, to je 15 dni pred zadnjim rokom, je izročilo izdelane bilance približno 9 odstotkov podjetij, in to tako tista, ki obračunavajo po dobičku kakor tudi tista, ki obračunavajo z ugotavljanjem dohodka.

V mnogih podjetjih so bili mnenja, da jih uredba ne veže, da bi predložili polletne bilance tudi ljudskemu odboru svoje občine. Trdili so, da so po veljavnih predpisih dolžni izročiti bilance le banki, pri kateri imajo žiro račun. To pogrešno mnenje je bilo tako razširjeno, da je moral občinski ljudski odbor Ljubljana — Center objaviti v svojem službenem listu na temelju uredbe o knjigovodstvu in uredbe o upravah za dohodke poseben poziv vsem podjetjem, naj predložijo bilance tudi Upravi za dohodke.

V zvezi s temi periodičnimi obračuni čaka Upravo za dohodke kot nadzorni organ veliko in odgovorno delo, ki ne trpi odlašanja, če se želi, da bo pravočasno in učinkovito opravljeno. V Upravi za dohodke Ljubljana — Center delajo v referatu za dohodke iz gospodarstva, ki je pristojen za bilance, le trije uslužbenci. Glede na važnost in obsežnost posla bi bilo vsekakor potrebno okrepiti to službo, posebno, ker imajo mnogo manjša mesta več zaposlenih oseb v referatu za dohodke.

Z. Gosak

...in v Sarajevu

V tovarni nogavic »Ključ« so končali polletno bilanco. Letošnji rezultati so v primerjavi z rezultati iz prvega polletja lanskega leta znatno boljši. Skupni dobiček znaša 542,5 milijona, medtem ko je znašal v prvih šestih mesecih lani 478,8 milijona dinarjev. Del dobička, ki ostane kolektivno, znaša 84,5 milijona din, medtem ko je lani znašal v prvem polletju 66 milijonov din.

Tu ni težavno ugotoviti, da je način razdelitve skupnega dohodka z izvajanjem nove uredbe znatno ugodnejši. Če tisti del dobička, ki ostane podjetju, razčlenimo, postanejo letošnje prednosti še očitnejše. V l. 1956 je mogel kolektiv za plače iz dobička v prvih šestih mesecih odvzeti le 6,1 milijona din, sedaj pa je odvedel 13,6 milijona. Posebni delež pri dobičku znaša 10 milijonov din, ki jih bo kolektiv že na prvi seji delavskega sveta razdelil na sklad za samostojno razpolaganje in na plače.

V Glavni železniški delavnici »Vaso Miskin — Crni« v Sarajevu je letošnji skupni dobiček v prvih šestih mesecih za 45 milijonov manjši, kljub temu pa je tisti del dobička, ki ostane kolektivno, za 2 milijona večji. Za plače in socialni prispevek je iz dobička določeno 39 milijonov, drugih 12 milijonov pa gre v sklad za samostojno razpolaganje.

V Tobačni tovarni še niso izdelali polletnega poročila, znani pa so že rezultati za prvih pet mesecev. Lani je tovarna ostvarila 226,3 milijona dobička, letos pa je samo v prvih petih mesecih realizirala 234,6 milijona din. K temu so prispevale tudi številne majhne racionalizacije, ki so znatno povečale delovno storilnost. Lani je pomenila prodaja končnih izdelkov osnovni problem za tovarno, sedaj pa ne more niti zadovoljiti povpraševanja.

Iz skupine dobička je v l. 1956 ostalo kolektivno za razdelitev in za sklad za samostojno razpolaganje 37 milijonov dinarjev, a samo v prvih petih mesecih letošnjega leta se je ta postavka dvignila na 61,8 milijona din. Delavci so že dobili po dve plači, so pa realne možnosti, da bo v prihodnjem razdobju presežek plačnega sklada še večji.

Ti podatki iz sarajevskih podjetij pričajo, da je izvajanje nove uredbe o razdelitvi dohodka znatno povečalo sredstva, ki ostanejo kolektivom. Prava vrednost uredbe glede spodbujanja delavcev k še večjemu prizadevanju bo prišla do izraza posebno v drugem polletju, ker so njene prednosti sedaj po sprejetju polletnih bilanc popolnoma očitne.

L. B.